

Halime (Rıfat İlgaz'ın "Halime Kaptan" adlı Romanı) Mantıklı

Karakter Cideli Temel Reis'in gelini olan Halime kocası Sabri'yi savaş için askere gönderince çocuğu Memiş ile yalnız kalır. Temel Reis'in yokluğunda dahi tüm evi tek başına çekip çevirebilen yürekli ve güçlü bir kadın olan Halime, aynı zamanda becerikli biridir. Kocası askerden kaçtığında onu kabul etmeyecek kadar gururlu ve onurludur. Değerlerine önem verir, saygılı ve düşüncelidir. Giriştiği tüm işleri başarı ile yapan Halime, yiyecek için geri dönmeyen Temel Reis'in de yerini alarak işlerin başına geçmeye karar verir. Çalışkan ve cesur bir kadın olarak Halime'nin kaptan oluşundaki süreçte yaşadıkları kendisini Kuvayı Milliye'ye doğru itince vatani uğruna yardım etmeyi, çalışmayı bir borç bilerek dört elle işine sarılır.

Aktiviteler Çalışmayı seven Halime ev işleri, ahır işleri, çamaşır, bulaşık gibi gündelik işleri kolayca yapar. Kendisine verilen vazife gereği vatani için çete ve korsanlarla mücadele ederek sandalı ile cepheye cepheye taşır. Yaşadığı sıkıntılarda erkek kılığına da hizmetçi kılığına da girmişliği vardır.

ÖRNEK ANILAR

Muhafazakâr Halime, yaşadığı yer ve yetiştiği kültür itibarıyla erkeklerin bulunduğu yerlere başını açarak girmeyen bir kadındır: "Gelin dışarıda sofada yatıyordu. Kalkmış, başına sarı yazmasını örtmüştü bile. Başı açık giremezdi kaynatasının odasına."

Koruyucu Her türlü işin üstesinden tek başına gelmeye çalışan Halime oğlu Memiş'e de hem annelik hem babalık etmeye çalışıyor, başına bir şey gelmesin diye korumak için çabalar: "Yürü! Diyordu annesi. Deden seferde, baban askerde. Ne işin var bu saatlere kadar sokaklarda."

Cesur Namusunu kendi koruyacak kadar yürekli bir kadın olduğu için asker kaçağı olan üstelik de utanmadan kendisine sarkıntılık etmeye kalkışan Halit'e haddini bildirmekten kaçınmaz: "Halime gelin sertçe ona doğru dönünce, bıyıkları öfkeden ateş gibi yanan yüzüne değmişti. Birden ellerine vurup ondan uzaklaştı. Yoluna git hadi! dedi. Kocamın senin gibi ne kadar arkadaşı varsa yerin dibine girsin. Bir daha karşıma çıkarsan leşini sererim senin!"

Temkinli Kayınpederi olan Temel Reis 'in denize çıkmadan önce söylediği her şeyi kendine kural edinmiş olan Halime, attığı her adıma dikkat ederek yaşamaya gayret eder. Başına bir iş gelmesin diye her zaman önlemini alarak adımlar atar: "Boşuna zorlanma. Böyle sinsin sine eve sokulanı almam içeri. Namuslu adam kendi evine göğsünü ger gere gelir. Asker kaçağın sen!"

Namuslu Dini yönden ahlak kurallarına uymaya gayret eden ve namusuna laf ettirmeyen Halime eşi Sabri'ye karşı bile ölçülü yaklaşır, namusuna laf edilmesin diye elinden geleni yapar: "Yani gece gelip gece gideceksin! Senin evden çıktığını görenler ileri geri laf etsinler namusum üzerine, öyle mi? Muhtarla gelmezsen giremezsin! Boşuna dikilip durma kapıda!..."

Akılcı Önüne çıkan zorluklarla mücadele etme konusunda oldukça tecrübeli olan Halime karşılaştığı ani sorunlara da pratik ve zekice çözümler bulur. Korsanlarla karşılaştığı esnada bile korkusuzca telaşlanmadan erkek kılığına girmeyi ve öyle davranmayı akıl ederek kurtulur: "Uşaklar, dedi Halime Kaptan, benim adım Halime değil, Halim. Bildiğiniz gibi, kaptan benim. Onlardan saklayacak başka bir şeyimiz yok. Paramız pulumuz yok ki soyulmaktan korkalım..."

Vatansever Halime, savaştan dolayı köyde erkek olmadığı için tüm işi kadınların yaptığını biliyor, kendisi de canla başla çalışır. Denizcilik işinde de başarılı olunca kendisine vazife verilen Halime, vatan savunması konusunda kadınların da erkeklerden farkı olmadığına inanarak her zorlukla başa çıkmayı başarır: "...Zembilimde gemici kâğıdım var. İnebolu limanından aldım. Kuvayı Milliyeciler verdi bana. Sandalımdaki Halil'le Zeynel de Cide limanından almış. Zeynel'i askere çağırdıkları için getirdim onu. Bilirsin ben asker kaçağını evime bile sokmadım. Kayığıma da sokmam..."